

19 • 05 • 2010 10

информационен бюлетин

български архитект

двуседмично издание на съюза на архитектите в България

тел.: 943 8321, 943 8355; факс: 02/943 8349; E-mail: sab@bularch.org; www.bularch.org

САБ е член на Международния съюз на архитектите, Международния съюз за паметниците на културата и забележителните места,

Асоциацията на признатите европейски експерти, Съвета на архитектите от Европа

Адрес на редакцията: 1504 София, ул. "Кракра" 11, т. 943 8350, т./факс 943 8326;

E-mail: archvalart@centrum-group.com; Цена: 0.25 лв.

конференция

КОНФЕРЕНЦИЯ ПО СТРАТЕГИЯТА НА ЕС ЗА ДУНАВСКИЯ РЕГИОН

Русе/Гюргево, 10–11 май 2010 г.

Конференцията, организирана от Европейската комисия, МРРБ, Община Русе и Община Гюргево, се проведе в емблематичната за Русе сграда на Общинския театър (Доходното здание). На откриването приветствие поднесоха г-н Божидар Йотов, кмет на Русе, европейският комисар Йоханес Хан, министър Росен Плевнелиев, г-жа Филиз Хюсменова, евродепутат, както и министър-председателят, г-н Бойко Борисов.

Повече от 200 души регистрирани лица от 17 страни взеха участие в 3-те тематични се-

минара според програмата на конференцията.

От страна на САБ присъстваха арх. Георги Бакалов, председател на САБ, арх. Ваня Фурнаджиева, генерален секретар, членовете на УС на САБ арх. Бойчо Бойчев и арх. Веселинка Тихова-Иванова, както и арх. Любомир Милков.

В конференцията участваха и проф. арх. Георги Стоилов, председател на МАА, инж. Владимир Русев, колеги архитекти от дружеството на САБ-Русе.

Представителите на САБ се включиха в работата на семинара „Мобилизация на

ресурси за приложение на Дунавската стратегия, нейните инициативи и проекти, включващи приноса на политиката на сближаване към стратегията“.

На участниците и гостите на конференцията бяха раздадени специално подготвената от САБ и МАА диплома, илюстрираща идеи за единна урбанистична концепция под мотото „Една река – много приятели“, както и компакт-диск с мултимедия за старата и нова архитектура на България. Установени бяха много контакти и запознанства с участници в конференцията, които безспорно ще допринесат за разширяване на взаимното сътрудничество между страните от Дунавския регион, респ. между техните национални архитектурни асоциации.

арх. Л.Милков

VELUX®

www.velux.bg

BAUMIT

Фасади
Мазилки
Замазки

Roca

THE LEADING GLOBAL
BATHROOM BRAND
www.roca.com

МАРИЦА.М.
изкуство в асансьорите

www.maritza-m.com

ФИЛАРХ

проектиране ЕЛ инсталации
www.philarch.com

Intesa®

ЗАКЛЮЧВАЩИ СИСТЕМИ И АКСЕСОАРИ
www.intesa.bg

R

REYNAERS
aluminium

нов брой

НИЕ, ХЛАПЕТАТА ОТ ПОДУЕНЕ

Бяхме щастливи. Отвсякъде ни заобикаляха казарми (артилерийски, кавалерийски, пехотински полкове, батальонът на „Подуене“). Войниците бяха наши верни приятели и даже докосвахме истинско оръжие.

След войната казармите отстъпиха терените си за жилищни комплекси и градинки. „Подуене“ стана един хомогенен, обикновен квартал и хлапетата след нас заживяха скучно, без да докосват истинско оръжие.

Единствен военен терен остана Военното училище, но и то по наше време беше недостъпно. Никой не беше прескачал високата му ограда и не познаваше високомерните му обитатели с лъскави униформи. Аз бях забравил за него. Но познатото някога детско любопитство се върна съвсем неочаквано.

Наближаваше 1300-та годишнина. Ръководителите на страната бяха загрижени за достойното ѝ представяне. Смяташе се, че съществуващите сгради на управлението функционираха в неподходящ обем, архитектурен образ и функционално решение.

Споменаваха се за строеж на Държавен съвет, сграда на СНС, Министерски съвет, паметник на хан Аспарух, Пантеон на великите българи, паметник на незнайния войн и др. — по възможност обединени в оригинален и запомнящ се ансамбъл — Републикански център за управление и Национален мемориален комплекс.

Спешно беше лансиран бърз конкурс за големите архитекти (мир на праха им) арх. Никола Николов, арх. Александър Баров и арх. Иван Татаров. За попълване на бройката бе поканен и нашият екип (преди това бях разработвал детайлно Центъра, превръщайки го в необичайна пешеходна зона с много зеленина).

Бях убеден предварително, че струпването на нови обеми около Двореца и Александър Невски е недопустимо.

На хлапетото от „Подуене“ отново се появи образът на недостъпното някога Военно училище, но вече разпънато като на длан, подчинено на градостроителя.

На моменти обикновено се заражда разочарование. Но не. Аз се оказвах още по-респектиран.

Първо — това беше един терен с размери 24 ha, т.е. почти колкото целия Московски Кремъл (26.5 ha).

Второ — достъпът до този терен беше възможен от два успоредни независими булеварда, без нарушаване на градското движение.

Трето — гръбнакът на неговата композиция позволяваше обръщането на основните обеми към Витоша. От височината му (кота 558 м), погледа се плъзга по зеления килим на Борисовата градина.

Четвърто — само неколкостотин метра отделяха пешеходеца от Духовния класически център на столицата. Участниците в конкурса представиха своите материали. Аз единствен не засягах съществуващия център, а пренасях в пълен обем всички изисквания и сгради върху терена на Военното училище, като единен Републикански център за управление и Национален мемориален комплекс.

Не бях дорасъл да разбера защо не се обяви решение по нашия конкурс. Сигурно и Иван Щраус не е разбрал защо неговият прекрасен първопремиран проект от международния конкурс за опера — София остана без последствие.

Изведнъж се реши вместо Републикански център за управление и опера да се построи НДК.

Арх. А. Баров със свойствените му бързина, сръчност и художнически умения представи на най-високо поставена комисия свой проект за конгресно-изложбен център, започнат незабавно да се строи. Юбилейната годишнина бе посрещната навреме и достойно.

Компактният център за управление се сви около Ларгото, включвайки и ново Народно събрание. Нашата идея за запазване на класическия образ на Центъра на столицата и използване на компактен войсков терен (преструктуриран държавен терен) се появи отново през 2008 г. с прибавянето на нови функции, очаквани покрай присъединяването ни към ЕС и НАТО. Нарекото го вторичен столичен център — 6-ти км. „Къро“ и поканиха да работят няколко световни архитекта. Реализацията на „Къро“ би означавала пълно задоволяване нуждите на София от управленски сгради за дълъг период. Това, за което все още не е мислено, са националните музейни сгради: Националната художествена галерия е обрната към града и Витоша, с ослепели прозорци и разпръснала по милостиви съседи хранилища и лаборатории. За да се допълни просешката ѝ роля, пред входа събират дребни левчета от натрупаните върху 4 колела тенекии. Колкото и да го увъртаме, истинското ѝ име е Дворецът — седалище на върховната власт. Така го знаем от веки веков, такъв е бил и пак ще бъде. А първата градска градина със своите зелени исполнини ще бъде достоен 'cour d'honneur'.

Сигурно в тази връзка от няколко месеца се заговори за Български Лувър, но нашето сиромашество се вмъкна и в най-големите идеи.

Хем Лувър, но хем и нещо набутано в приспособени стари сгради. Трябва да гледаме нависоко София. Трябва да сътворим нещо уникално. Например салони в амфилада, с открити пространства към Витоша. Но нима аз съм този, който ще обяснява на министъра — скулптор какво би била една пластика под открито небе или редуване на патиа със зеленина, и водни струи за почивка след продължително съзерцание в затворени салони на изкуството. Ето това го няма нито в „Лувъра“, нито в „Ермитажа“.

Не искам да говоря и за Националния исторически музей — пътешественик, запратен чак зад Околовръстния път. И той си има министър да се грижи за него.

Но това, което се забравя, е че България има всемирното задължение да изгради музей на траките, може би и с техни надгробни могили. Много са националните музеи наврени да не казвам в какво. Например Националният етнографски музей — разпрострял се на площ два апартамента. Може би това, че „Къра“, прескачайки Военното училище и отдалечавайки се тройно от центъра, е за добро. Някои вече са го осъзнали и задействали. Военноисторическият музей е заградил огромен парцел и освен всички сгради е разположил на открито, и нашироко цялата сухопътна и въздушна техника на Третата българска държава. Само липсата на море е лишила танковете, оръдията, ракетите и самолетите от компанията на „Дръзки“, и цялата българска флота.

Но частичното раздаване на парцели е пагубно. А понеже в съседния войсков терен сега се довърши огромен Mall, опасно става и от предприемчивостта на търговците.

Обърнете сериозно внимание на Военното училище. Това е идеалното място за изграждането на Национален мемориалномузеен комплекс на Република България. Но не по парцели, а докато трае кризата, да се проектира цялостно. Когато дойдат хубави времена, цялостно да се изгради. Беше време, когато хлапетото от „Подуене“ се катереше по оградата, за да погледне във Военното училище.

Сега архитектът, в какъвто се е превърнал, си бие главата как Военното училище да влезе в центъра и да стане част от него.

От една страна заедно с другите два парка да създадат една триада, навързани около най-красивата водно-зелена променада, освободена от шум и газове.*

От друга — спокойно пешеходно авеню, което го свързва с Докторския паметник и Александър Невски.

арх. Любомир Панчев

*Улиците покрай река Сена във френската столица Париж могат да бъдат затворени за автомобилите, предвижда проект на парижкия кмет Бертран Деланое, цитиран от агенциите.

ЖИВОТ, ПОСВЕТЕН
НА АРХИТЕКТУРАТА

АРХ. ВЕЛИЧКА ДАНОВА – 90-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ

Арх. Величка Данова е от архитектите основатели на ИПП „Софпроект“. Целият ѝ творчески път е свързан с този колектив, в който са работили много наши таланти архитекти. Тя е автор на проекти за жилищни и обществени сгради, предимно изградени в София. Почетен гражданин е на столицата, а проектите ѝ са отличавани с високи награди.

Родена е на 04.03.1920 г. в с. Бъркачево (Михайловградско, сега област Монтана). Завършва гимназия във гр. Враца през 1938 г. и заминава да следва архитектура в гр. Прага. Дипломира се през 1944 г. като инженер-архитект. Завръща се в България и започва работа в Главна дирекция за изграждане на София. От 1948 г., когато се създават държавните проектантски организации, е в ИПП „Софпроект“.

Първият проект на арх. Величка Данова са няколко четириетажни жилищни сгради в ж.к. „Лагера“ в София, изпълнени монолитно. Следват проекти за жилищни сгради в централната част на ъгъла на ул. „Раковски“ и ул. „Славянска“ с банка на първия етаж, и на ул. „Раковски“ и бул. „Сливница“ – две представителни сгради със значение и на градоустройствени елементи. В колектив с ръководител арх. Кирил Босев работи по устройствения план на ж.к. „Западен парк“, София, а самостоятелно проектира жилищен блок с магазини. Под нейно ръководство се разработват много проекти за жилищни сгради по системата „пълящ кофраж“ – три типа 17- и 19-етажни сгради в комплексите „Банишора“, „Мотописта“, „Толстой“, „Красна поляна“ в София и на различни места в страната. Друг значителен обект е пощата на площад „Руски паметник“ в столицата, удачно решен функционално и пространствено на един ограничен по размери терен, но от съществено значение за оформяне на площадното пространство. През 1980 г. арх. Величка Данова, съвместно с арх. Н. Таринска, проектират жилищна група от пет сгради, свързани с магазини и гаражи, на бул. „Черни връх“ в София, върху терен с голяма денivelация. Силуетът е интересен, прави впечатление с добрите пропорции и балансираните обеми, като за това допринасят и подобрите строителни материали, и fugирана тухлена зидария. За този проект двете авторки са наградени на националния преглед на българската архитектура през 1983 г. и получават наградата на София, давана от ИК на СНС за творци и колективи, създали нови произведения в областта на изкуството и културата. Наред с проектантската си дейност арх. Величка Данова е технически контрол от 1972-1976 г. в ИППГ „Софпроект“, а след това е поканена да създаде група на КТК в Съюза на архитектите, където тя работи до 75-годишната си възраст. За творческата си дейност е наградена с орден „Кирил и Методий“ I ст., „Народен орден на труда“ – сребърен, златна значка на САБ и др.

Нейният живот е посветен на архитектурата и сега тя помни и разказва за интересни събития, факти и срещи, за свои колеги и близки, винаги занимателна и приятна в разговора, с хубави чувства не само към професията, но и към хората, с които е работила.

За юбилея на арх. Величка Данова желаем много здраве, бодрост и сили!

арх. Мария Миркова

Сюзът на архитектите
в България
и Клубът на архитекта-художник
Ви канят
на възпоменателна изложба
„Акварел и живопис“
на арх. Иван Евгениев
Откриване
на 31 май 2010 г., 18.00 ч.
в зала 1 на ЦДА, ул. „Кракра“ 11

В брой 8/21.04.2010 г. на ИБ
„Български архитект“
в представянето
на арх. Ваня Фурнаджиева
е допусната неточност
в годината на завършването
на образованието ѝ,
която всъщност е 1972 г.
Редакцията поднася своите
извинения на арх. Фурнаджиева!

Каним всички колеги на откриването
на поредната самостоятелна изложба живопис
на арх. Полина Герджикова
с литературно четене на стихове на автора
на 25 май, вторник, от 18.00 ч. в зала 2 на ЦДА.

Във връзка с предпечатната подготовка за издаване на нови членски карти на САБ, необходимо е в рамките на един месец всички редовни членове на САБ да изпратят по и-мейла или на дискета по пощата своя дигитална снимка (паспортен формат) до организационния отдел на САБ.

Моля, снимката да е придружена с трите имена, ЕГН и дружество!

арх. Л. Милков

Международен и организационен отдел,
тел. (02) 943 82 86, САБ, ул. „Кракра“ 11, 1504 София, sab@bularch.org.

in memoriam

Почина
ланд. арх.
Поля
Статкова

25.11.1948–9.05.2010
Поклон пред светлата ѝ
памет!
САБ – София

Почина
арх. Михаил
Христов Савов
23.08.1934–02.05.2010
Поклон пред светлата
памет на човека и твореца!
Сдружение „К. Фичето“

Почина
арх. Спаска Стоянова
1.09.1931–10.05.2010
Поклон пред паметта ѝ!
САБ – София

25 години без
арх. Христо Бакърджиев
18.02.1928–20.05.1985
Поклон пред светлата му
памет!
От семейството и
Д-вото на САБ – Пловдив

На 17 май 2010 г.
се навършиха
10 години
от смъртта на
арх. Димитър
Хаджистоянов
проектант, ръководител
ателие и директор на
„Главпроект“.
Последният му
конкурсен проект,
предаден на 15.05.2000 г.,
доказва професиона-
лизъм и жизненост
на творец,
който имаше какво
да ни съобщи.
Да си спомним за него!
Бистра и Боян
Хаджистоянови,
приятели и колеги

С прискърбие съобщаваме,
че на 06.05.2010 г.
почина
арх. Геновева
Дянкova Петкова
1952-2010 г.
Последно сбогом,
скъпа колежке!
От Дружеството
на архитектите – Разград

Слово от проф. Иван Газдов при откриване на възпоменателната изложба на арх. Димитър Бояджиев, състояла се в залите на САБ на 10 май 2010 г.

На такива интелигентни събития – изложби, представяне на книги, творчески срещи все по-често се сещам за удивителния възглас на великия Кирил Кръстев: „Да живее ямболщината!“. Той без съмнение е имал предвид „щракането на идеите край горния завой на Тунджа“, т.е. град Ямбол. На известния архитект Митко Бояджиев, творчески преобразувател на градската и архитектурната среда в Ямбол и София, артистичната ямболщина „изби“ (или се прояви) в онези свободни дни след края на служебните му архитектурни занимания, когато архитектурата го следваше като дух. Последните 15-на години след първата му самостоятелна изложба, която имах честта да открия също тук, архитектът стана художник от сърце и душа, с огромна заразителна радост за околните. Днес съвсем спонтанно изникна споменът за първата ми среща с него през 1953 г. в Ямбол. В кухнята на старата ни къща влезе един бодър, ведър, усмихнат човек и аз, от гледната точка на едно 90-сантиметрово човече на 8 години, бях силно впечатлен. На всичко отгоре този човек извади един жълт автоматичен молив, натисна края му, отпред се показа малко графитче, с което той набързо ме и скицира. Е, кажете как да не стана художник след всички тези възторзи. Пазя това портретче като един спомен, като малък жалон по дългия път на художественото вдъхновение. И ако има още нещо, за което съжалявам за невъзвратимото му днес отсъствие, това е, че губим заедно с човека и неговото уникално значение за всички нас. Митко Бояджиев беше от хората вдъхновители – съвсем рядка и уникална порода. Вижте неговите картини. Някои казват, че са като прозорци. А за мен картините на Митко са врати: през тях минавам и се потапям в атмосферата на друг живот – без злоба, без карез, без стиснати зъби. Става ми леко на сърцето и забравям дали това са поляните край Тунджа или „ягодите поляни“ на Бийтълс. В същото време всичко в неговите картини е нарисувано изключително добросъвестно, като че ли художникът е коленичил тук пред мен с четката в ръка. Митко Бояджиев нарисува Ямбол като град, преди той да се превърне в една „урбанизирана среда“. По улиците на Митковия град може да се движиш само с достойнство. Днес Митко Бояджиев трябваше да е тук, за да ни даде кураж да продължим, само както той си знаеше – с надежда, с кратък виц и онова бездънно проявление на мъдрост, обич и човещина.

Обичаме те, скъпи Митко!
„Да живее ямболщината!“

ТВОРЧЕСКО ПЪТУВАНЕ

РИЛСКИ МАНАСТИР, БЛАГОЕВГРАД, БАНСКО, КАВАЛА
11–13 ЮНИ, 2010 Г.

Фондацията за християнска архитектура и изкуство „Никола Фичев – Захарий Зограф“ и дружество „Синтез, интериор, дизайн, реставрации“ при САБ организират творческо пътуване за членовете на Фондацията и САБ и запознаване с архитектурно-историческите паметници на Рилския манастир, Благоевград, Банско и Кавала.

В Рилския манастир ще бъде разгледано великото творение на възрожденския майстор Павел Иванович – съборната църква „Въведение Богородично“, дърворезбеният иконостас и много от забележителните стенописи на Захарий Зограф. Непосредствено до църквата е многоетажната каменна жилищно-отбранителна кула с параклис, строена през 1335 г. от протесеваст Хрелю, васал на сръбския крал Стефан Душан.

Вградена в живописните жилищни крила е Магераницата – строително-конструктивен уникат в нашата архитектура. Няма да бъде пропусната Коприщанската стая, едно съвършено произведение на синтеза на архитектурата с изобразителните изкуства.

По пътя към Банско ще бъде разгледан старият квартал „Вароша“ и живописният ансамбъл на църквата „Въведение Богородично“, както и кулата-камбанария в Благоевград.

В Банско групата ще бъде настанена в четиризвезден хотел. През втория ден пътуването ще продължи към Кавала, Гърция. По пътя ще бъде посетен Римският комплекс „Филипи“ с останки от жилищни сгради, амфитеатър и църкви. В Кавала ще се запознаем с живописния пристанищен комплекс, римския акведукт, византийската крепост и централната градска част с интересна архитектура и панорами.

Третият ден ще бъде посветен за разглеждане и посещение на архитектурно-историческото наследство на Банско. На централно място се намира монументалната сграда на църквата „Св. Троица“ – с височината 30 м. кула-камбанария. Голям интерес предизвиква интериорът на църквата, монументалните дървени колони, двуетажните галерии с двойно извити балкони и живописната украса от уста Велян Огнев. Много от иконите са дело на художници от Банската художествена школа.

Интерес представлява вкопаната в земята стара средновековна църква „Успение Богородично“, с един от най-богатите дърворезбени иконостаси. Заслужават внимание старите каменни и изписани къщи от ранното Българско възраждане като: Веляновата къща-музей, Бенината къща-музей на Неофит Рилски, Тодевата, Молеровата, Шарковата къщи, както и новостроеният културно-исторически център, посветен на Паисий Хилендарски. В централната градска част се намира къщата-музей „Никола Вапцаров“.

Участниците в творческото пътуване ще пристигнат в София в късния следобед на 13.06.2010 г.

Такса за нощувки и транспорт – 65 лв.

За справки, подробна програма и записвания при г-жа Диана Минчева – тел. 94 38 240 и арх. Сирма Йончева – тел. 94 38 274.

